

20151253701

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Врз основа на член 89 став 6 од Законот за социјалната заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр.79/09, 36/11, 51/11, 166/12, 15/13, 79/13, 164/13 187/13, 38/14, 44/14, 116/14, 180/14, 33/15, 72/15 и 104/15), министерот за труд и социјална политика, донесе

ПРАВИЛНИК ЗА НОРМАТИВИТЕ И СТАНДАРДИТЕ ЗА ПРОСТОР, ОПРЕМА, СТРУЧНИ КАДРИ И СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА ОСНОВАЊЕ И ЗАПОЧНУВАЊЕ СО РАБОТА НА УСТАНОВА ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА ЗА СТАРИ ЛИЦА

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат нормативите и стандардите за простор, опрема, стручни кадри и средства потребни за основање и започнување со работа на установа за социјална заштита за стари лица (во натамошниот текст: установа).

Член 2

Во установата од член 1 од овој правилник се обезбедува сместување, исхрана, помош и нега, здравствена заштита, културно-забавни, работни, рекреативни активности, услуги на социјална работа и други услуги зависно од потребите, способностите и барањата на корисникот се обезбедува за најмногу 150 корисници по објект.

Член 3

Установата од член 1 од овој правилник според капацитетот за сместување се:

- Установа со капацитет до 35 корисници.
- Установа со капацитет од 35 до 70 корисници
- Установа со капацитет од 70 корисници до 150 корисници.

Член 4

Станбените единици од член 3 алинеите 2 и 3 од овој правилник треба да бидат просторно и програмски диференцирани во групи од 15 - 20 корисници.

I. Простор

Локација

Член 5

(1) Установата треба да е сместена во населено место или во близина на населено место со развиени сообраќајни врски и друга инфраструктура, со можност ориентација на објектот од исток кон југо - запад.

(2) Установата треба да располага со слободно земјиште и други отворени простори, хортикултурно дизајнирани и уредени со рекреативни терени и патеки, опремени со клупи, стреи, светилки и друго. Односот на изграденоста на локацијата да биде минимум 1:1,5, доколку не се граничи со јавни отворени простори.

(3) До влезот на објектот да е овозможен непречен пристап за пешаци и возила и да е овозможена просторна одвоеност на влезот за корисниците и вработените од економскиот влез.

Член 6

(1) Објектот на установата треба да е приклучен на постоечката инфраструктура во населеното место, со што ќе се обезбедат неопходните хигиенско-технички услови. Доколку истата не е целосно воспоставена, установата ја обезбедува од своја страна.

(2) Влезот на просториите и пристапот до станбените единици и сите заеднички простории, треба да биде без архитектонски бариери.

(3) Ходниците треба да бидат со минимална широчина од 180 сантиметри со подови обложени од материјал кој не се лизга и е лесен за одржување .

(4) Ходниците кај установите од член 3 алинеја 1 од овој правилник може да бидат со минимална широчина од 150 сантиметри

(5) Скалилата треба да бидат со максимална димензија од 14 сантиметри.

По исклучок кај установата од член 3 алинеја 1 од овој правилник во услови каде неможе да се изведе височина од 14 сантиметри, максималната дозволена височина на скалилата може да изнесува до 17 сантиметри, под услов установата да има лифт.

(6) Максималниот наклон на рампите треба да е 1:12 (8,33).

(7) Доколку установата има кат, треба да се обезбеди лифт со димензии на кабината 100/210.

(8) Доколку установата од член 3 алинеја 1 од овој правилник има приземје и еден кат, наместо лифт може да има подвижна платформа.

(9) Вратите во заедничките простории треба да бидат широки минимум 100 см., а во станбените единици минимум 90 сантиметри.

(10) Во ходниците треба да има вградено држачи за потпомогнато движење, на височина од 90 сантиметри од подот.

(11) Сите станбени единици треба да бидат опремени со сигнални уреди за алармирање на потреба од помош.

(12) Во станбените единици по потреба да се вградат држачи прилагодени на потребите на корисниците.

(13) Сите станбени единици да бидат природно осветлени и проветрени со фасадни отвори.

Станбени единици и придружни простории

Член 7

(1) Станбените единици можат да бидат проектирани како:

- Станбени единици за релативно здрави стари лица; и
- Станбени единици за лица со потреба од помош и нега од друго лице.

(2) Минималната површина за станбените единици од став 1 алинеја 1 на овој член изнесува:

- еднокреветна соба со бања – 15.0 м²
- двокреветна соба со бања – 18.0 м²
- гарсонiera – 18.0м²
- апартман за едно лице – 27.0 м²
- апартман за две лица 27.0 м².

(3) Доколку во станбените единици од став 1 алинеја 1 на овој член нема бања, минималната површина изнесува 6 м² по корисник.

(4) За станбените единици од став 3 на овој член на девет лица треба да се обезбеди просторија за лична хигиена и бања со туш кабина или када.

(5) Доколку станбените единици од став 1 на овој член се сместени на кат, треба да имаат и заеднички отворени површини (лоџии, тераси) со минимум 15.0 м².

(6) Исклучок од став 5 на овој член е установата со приземје и кат, со капацитет до 35 корисници.

(7) Минималната површина за станбените единици од став 1 алинеја 2 на овој член изнесува:

- Двокреветна соба 14.0 м²;
- Трикреветна соба 20.0 м²;
- Четирикреветна соба 25.0 м².

(8) За станбените единици од став 1 алинеја 2 на овој член треба да се обезбеди заедничка бања со мијалник и када пристапна од три страни, со минимална површина од 7 м/2.

(9) За станбените единици од став 1 алинеја 2 на овој член треба да се обезбеди остава за одложување на лопати со трокадеро и арматура за топла - ладна вода со минимална површина од 4 м/2.

Заеднички простории

Член 8

(1) Просторијата за дневен престој може да претставува една единствена просторија, димензионирана со 1,0 м² по корисник или од повеќе помали простории (простори) димензионирани со 1,5 м² по корисник.

(2) Во просторијата за дневен престој над 35 корисници треба да се предвиди чајна кујна со должина на пултот од минимум 240 сантиметри.

(3) Просторијата за трпезарија може да претставува една единствена просторија, димензионирана со 1,0 м² по корисник, или од повеќе помали простории (простори), димензионирани со 1,2 м² по корисник.

(4) Просторијата за работна терапија треба да овозможи услови за едновремено користење на 15% од вкупниот број на корисници, димензионирана со минимум 2,0 м² по корисник, но не помалку од 20,0 м².

(5) Доколку во установата не е предвидена посебна просторија за работна терапија, може дел од просторијата за дневен престој или некоја од посебните простории, да се приспособи за работна терапија.

(6) Заедничките санитарни простории треба да имаат:

- претпростор за миење раце (мијалник) и по една WC кабина одделно за мажи и жени,;
- санитарен јазол за лица со инвалидска количка, ако установата има повеќе од 35 корисници.

(7) Во една од заедничките простории од став 1, 3 и 4 на овој член може да се предвиди катче за молитва, доколку установата не располага со простор за таква намена.

Придружни простории

Член 9

(1) Установата треба да има и придружни простории со минимална површина, и тоа за:

- просторија за чиста облека 5.0 м²
- хигиенска просторија 3.0 м²
- просторија (полуотворена) за геронто домаќинки 4.0 м²
- просторија за одговорниот работник за нега-медицинска сестра и работен терапевт 12.0 м²
- просторија за гардероба со туш кабина и санитарен јазол за персоналот 5.0 м².

(2) Бројот на придружни простории од став 1 на овој член ќе се димензионира според вкупниот капацитет на установата.

Административни простории

Член 10

Административните простории треба да бидат со минимална површина од по 6м² по вработен.

Член 11

(1) Установата треба да има и :

- ветробран, со минимална широчина 2,40 м;
- влезен хол со рецепција или лоби, димензиониран со минимум 0,3 м² по корисник;
- просторија за фризерски услуги
- морга минимум 12, 0 м²;

Економско - технички простории

Член 12

(1) Установата треба да има соодветен простор за кујна во која треба да се обезбеди: груба подготовка, фина подготовка (месо, зеленчук, овошје), ладна кујна, термичка кујна, подготовка на слатки, миеење на садови, просторија за издавање на храна, прирачни остави, димензионирана според бројот на корисниците и тоа:

- до 35 корисници 0,6 м² по корисник, а не помалку од 20 м².
- над 35 корисници 0,5 м² по корисник

(2) Доколку установата користи услуги однадвор, може да има само дистрибутивна кујна со минимум 15,0 м²

(3) Установата треба да има и гардероба, туш и WC кабина за персоналот кој работи во кујна со минимална површина од 5.0 м².

(4) Установата треба да има и магацин за храна, магацин за инвентар и облека, димензионирани секоја одделно од по минимум 4,0 м²

(5) Во установата треба да се обезбеди просторија за перење (просторија за прифаќање на нечистата облека и сортирање, перење, сушење и пеглање, шиеење и складирање) со минимум 15,0 м².

Одржување на просториите

Член 13

(1) Собите и другите простории во кои престојуваат корисниците, како и другите простории во установата треба да се чистат секојдневно;

(2) Генерално чистење, миеење на прозори, врати, подови, завеси, се извршува еднаш месечно;

(3) За чистењето на просториите треба да се води листа за евиденција, која е јавно истакната на вратите на просториите и на која се потпишува лицето задолжено за одржување на хигиената.

Член 14

Бојадисување на просториите на установата се извршува еднаш на три години, а просториите каде престојуваат зависните корисници – еднаш годишно. Боењето на столаријата се извршува еднаш на шест години, а по потреба и почесто.

II. Опрема

Член 15

(1) Установата треба да има опрема која ќе одговара на намените и тоа:

- кревети со димензии 90/200/50 сантиметри, ноќно орманче, ноќна ламба, маса, столица- фотелја и гардеробер;
- за лицата со потреба за помош и нега од друго лице сервисни масички за јадење во кревет;
- во гарсониерите и апартмантските единици и: двосед (две фотелји), клупска масичка и плакарска чајна кујна со должина од минимум 120 сантиметри;
- вградена санитарна опрема приспособена на конкретните потреби на корисниците (со дополнително вградување на потребни помагала);
- во просторијата за дневен престој: маси, столици, клупски масички, фотелји, витрина или полици за книги, ТВ апарат, радио апарат и ситна опрема за друштвени игри;
- во трпезаријата: маси со димензии 80/120 и столици со ракофаќалки.
- во просторијата за работна терапија: маси, столици со ракофаќалки и витрина;
- соодветен број на транспортни лежалки и инвалидски колички во зависност од потребите на сместените лица;
- моргата треба да е опремена со подвижна маса, обложена со лим, мијалник со топла и ладна вода и подвижна носилка.

(2) Опремата во установата треба да одговара на намените на просториите, на хигиенско -техничките потреби на корисниците и лесно мобилна.

Член 16

(1) Во установа која има сопствена кујна, во зависност од бројот на корисниците, треба да има соодветна опрема и тоа:

До 35 корисници	парче
- шпорет 1/4	1
мијалник 1/3	1
бојлер 50 литри	1
фрижидер за одржување од 250 литри	1
фрижидер за длабоко замрзнување од 350 литри	1
неутрални маси или висечки плакари за при бор со минимална димензија 120 сантиметри	1
неутрални маси или висечки плакари за леб со минимална димензија 120 сантиметри	1
Од 35 до 70 корисници	парче
- шпорет 1/4	1
- печка за печење	1
- мијалник 1/3	1
- фрижидер за одржување од 600 литри	1
- фрижидер за длабоко замрзнување од 410 литри	1
- бојлер од 60 литри	1
- неутрални маси или висечки плакари за прибор со минимална димензија 180 сантиметри	1
- неутрални маси или висечки плакари за леб со минимална димензија 120 сантиметри	1
- маса за отпад	1
- маса за цедење	1

Од 70 до 150 корисници	парче
- шпорет 1/4	1
- кипер од 40 литри	1
- печка за печење	1
- мијалник 1/3	1
- мијалник 1/2	1
- фрижидер за одржување од 600 литри	1
- фрижидер за длабоко замрзнување од 750 литри	1
- бојлер од 80 литри	1
- неутрални маси или висечки плакари за прибор со минимална димензија 240 сантиметри	1
- неутрални маси или висечки плакари за леб со минимална димензија 240 сантиметри	1
- маса за цедење	1
- маса за отпад	1

(2) Во кујната од став 1 на овој член треба да се обезбеди и количка за транспорт на храна.

(3) Во кујната треба да има и ситна опрема (плехови, тенџериња, чинии, лажици, вилушки, ножеви и друго), во количина во зависност од бројот на корисниците.

(4) Опредметата во кујната треба да биде изработена од цврст и отпорен материјал кој не е подложен на корозија.

(5) Приборот за јадење треба да биде отпорен на механички, хемиски и термички оштетувања, да биде од растфрај и лесен за одржување.

III. Стручни кадри

Член 17

(1) Во установата во зависност од бројот на корисниците кои таа може да ги смести треба да има соодветен број на вработени стручни кадри и тоа:

1. Во установа која сместува до 35 корисници:

- еден социјален работник (ВСС);
- еден одговорен работник за нега во смена (медицинска сестра-ССС); и
- една геронто домаќинка на 15 корисници во смена, односно како исклучок 1 геронто домаќинка за сите корисници во трета смена (НКВ и СССР);

2. Во установа која сместува од 35 до 70 корисници:

- еден социјален работник (ВСС);
- еден физиотерапевт со 20 часа работно време неделно (ССС)
- еден одговорни работник за нега во смена (медицинска сестра-ССС); и
- една геронто домаќинка на 10 корисници во смена, односно како исклучок 2 геронто домаќинки за сите корисници во трета смена (НКВ и СССР);

3. Установа која сместува од 70 до 150 корисници:

- еден социјален работник (ВСС);
- еден физиотерапевт со полно работно време неделно (ССС);
- два одговорни работници за нега во смена (медицински сестри - СССР); и
- една геронто домаќинка на 10 корисници во смена, односно како исклучок три геронто домаќинки за сите корисници во трета смена (НКВ и СССР).

Член 18

(1) Во установата треба да има и лица за чистење и тоа едно лице на 400 м² (станбени единици, заеднички простор, санитарно - хигиенски простории, дворни површини и други отворени површини).

(2) Установа во која се сместени до 35 корисници треба да ги има следниве работници:

- еден готвач (ВКВ/ССС);
- едно лице помошен персонал (перална/шивач/хигиена)

(3) Установа во која се сместени над 35 корисници треба да ги има следниве работници:

- двајца готвачи (ВКВ/ССС);
- три лица помошен персонал (перална/шивач/хигиена).

Член 19

За одржување на личната хигиена, стручните кадри на корисниците им обезбедуваат најмалку:

- едно капење неделно со помош на геронто домаќинка, а кај зависните корисници согласно потребата;
- бричење два пати во неделата на корисниците кои не се во состојба сами да го сторат тоа;
- потстрижување еднаш месечно;
- уредување на фризури на женските корисници еднаш месечно;
- менување на личната гардероба три пати неделно, а кај зависните корисници секојдневно или согласно потребата. Гардеробата се одбележува посебно, за да не дојде до нејзино мешање;
- промена на постелнината еднаш неделно, а кај зависните корисници согласно потребата;
- сечење на ноктите на рацете и нозете на корисниците кои не се способни самите тоа да го сторат, еднаш неделно;
- секојдневна помош во утринската хигиена на корисниците кои не се во состојба самите тоа да го сторат и извршување на секојдневна утринска и вечерна тоалета;
- промена на пешкирите два пати во неделата.

IV. Средства

Член 20

Основачот обезбедува потребни средства за основање и работа, во обем и на начин за обезбедување на одржливо ниво за спроведување на дејноста на установата, согласно со елаборатот за основање и започнување со работа на установи за социјална заштита за стари лица.

Член 21

Со донесување на овој правилник престанува да важи Правилникот за нормативите и стандардите за основање и започнување со работа на установи за социјална заштита на стари лица („Службен весник на Република Македонија“ бр.10/05).

Член 22

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 10-6676/1
16 јули 2015 година
Скопје

Министер за труд и
социјална политика,
Диме Спасов, с.р.